

Persuittreksel

23 mei 2011

Provinciale Rekenkamer publiceert onderzoek naar provinciaal beleid rond aansluiting van onderwijs op arbeidsmarkt

Rol van provincie positief en noodzakelijk

Rekenkamer Zeeland onderzocht de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt in Zeeland. Het onderzoek over de periode 2004 tot heden toont onder meer aan dat de rol van de provincie Zeeland positief wordt beoordeeld en als noodzakelijk wordt ervaren in het veld. Uit het onderzoek blijkt verder dat de voorwaarden waaraan effectief beleid moet voldoen op een aantal punten nog beter kunnen worden ingevuld.

Met de publicatie van dit onderzoek geeft de Rekenkamer Zeeland antwoord op de onderzoeksvraag:

"Welke activiteiten, maatregelen en middelen zet de provincie in ten behoeve van de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en hoe effectief zijn deze?"

Het onderzoek toont aan dat de voorwaarden waaraan effectief beleid moet voldoen nog kunnen worden verbeterd. Dit geldt met name voor het opstellen van probleemanalyses. Wanneer dit verder verbetert, kan het beleid op een aantal punten effectiever worden ingevuld.

De Rekenkamer heeft tevens een economische analyse uitgevoerd, om een breder zicht op de Zeeuwse ontwikkelingen te verkrijgen. In dit kader is Zeeland vergeleken met de min of meer vergelijkbare provincie Drenthe. Uit deze analyse komen nadere mogelijkheden en specifieke patronen voor de Zeeuwse situatie naar voren. Dit kan een goede hulp zijn om kansen te kunnen aanwijzen in economische termen en daarmee ook kansen voor het arbeidsmarktbeleid. Daarmee biedt dit onderzoek, handvatten voor de provinciale organisatie en provinciale staten om het beleid nog effectiever te maken.

Conclusies en aanbevelingen

1. Organisatorisch

Ondanks de politieke wenselijkheid om de betrokkenheid van bestuurlijke lagen rond een beleidsthema te beperken, zien we op dit terrein een grote hoeveelheid (bestuurlijke) actoren die betrokken zijn bij dit thema. Gecombineerd met krimpende budgetten en personeelsreducties bij die actoren, zullen spanningen ontstaan op organisatorisch vlak.

Aanbeveling:

Overweeg alternatieve organisatievormen over bestuurslagen en actoren heen. Daarbij valt te denken aan organisatie via competenties en specifieke deskundigheid in plaats van organisatie via positie. Experimenteer met kleine concrete zaken om hiermee ervaring op te doen.

2. Werkwijze

Door het niet systematisch vertrekken bij een probleemanalyse worden kansen gemist. Alleen aan de meest recente beleidsnota, het Provinciaal Sociaal Economisch Beleidsplan (PSEB) gaat een gestructureerde, expliciete en onderbouwde probleemanalyse vooraf. Doordat een expliciete probleemanalyse veelal ontbreekt, vloeien doelen in de meeste gevallen niet rechtstreeks voort uit een probleemanalyse.

Voorbeeld: Reeds in tweede helft van de jaren negentig was zichtbaar dat groeisectoren als recreatie en horeca in werkgelegenheidsontwikkeling in Zeeland achterbleven. Doordat een expliciete probleemanalyse ontbreekt, is overheidsbeleid gericht op het tijdig anticiperen op de situatie in dit deel van de arbeidsmarkt, achterwege gebleven.

Beleid komt in alle gevallen tot stand in overleg met betrokkenen. In die zin is er sprake van interactieve beleidsvorming. Meer dan in het verleden zijn doelen en resultaten concreter en in termen van maatschappelijke effecten beschreven.

Effectevaluatie en doeevaluatie ontbreken echter nog in alle gevallen.

In de onderzoeksperiode zijn vele miljoenen beschikbaar voor het terrein onderwijs- en arbeidsmarkt. Een duidelijk overzicht over de besteding van deze miljoenen is echter niet beschikbaar. In de (jaarlijkse) voortgangsrapportages worden wel overzichten gegeven van gerealiseerde projecten en bestede middelen maar een totaaloverzicht ontbreekt.

De sectoren landbouw en visserij en industrie in Zeeland concurreren ten opzichte van het nationale beeld goed. De sectoren die nationaal kunnen worden aangemerkt als groeisectoren zijn horeca; financiële instellingen; verhuur en zakelijke dienstverlening; gezondheid- en welzijnzorg; cultuur, recreatie en overige dienstverlening. Deze sectoren doen het in Zeeland relatief slecht. Dezelfde sectoren in de (enigszins vergelijkbare) provincie Drenthe profiteren wel van de groei.

Aanbeveling 1:

Baseer beleid en daaraan gekoppelde projecten naar analogie van het PSEB op gedegen probleemanalyses en informatie. Het is ten behoeve van de beleidsvorming aan te bevelen om na te gaan waar de verklaring voor bijvoorbeeld het achterblijven van de groei in werkgelegenheid in bepaalde sectoren ligt en de en vraag naar arbeid en aanbod van arbeid uiteenlopen.

Provinciale Staten:

Eis dat beleid wordt voorzien van een probleemanalyse en keur geen beleid goed dat is gebaseerd op meningen of tot stand komt naar aanleiding van incidenten. Beschouw bij het herijken van het sociaaleconomisch beleid het Sociaal Akkoord, de Onderwijs Agenda en het Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie (AZK) als uitvoeringsprogramma's van het PSEB.

Aanbeveling 2

Maak een onderscheid tussen gegevensverzameling en probleemanalyse en interactieve beleidsvorming. De regisserende rol van de Provincie kan aan kracht winnen indien ook bij het tot stand brengen van akkoorden met meerdere partijen, uitgangspunten voor beleidsdoelen systematischer aan beleidsinformatie worden gekoppeld.

Aanbeveling 3

Overweeg naast de individuele voortgangsrapportage per beleidsnota ook op enig moment het totaaloverzicht op een beleidsterrein voor provinciale staten inzichtelijk te maken, analoog aan de thematische indeling Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt in de Programmabegroting 2011

Aanbeveling 4

Ga na of de prestatie die geleverd is ook daadwerkelijk bijdraagt aan de gestelde doelen en het beoogde effect heeft gehad.

Provinciale Staten:

Vraag bij nieuw beleid om onderzoek naar de effecten van eerdere maatregelen.

3. Geldstromen

In sommige gevallen is sprake van meerdere geldstromen rond eenzelfde project qua subsidie/opdracht.

Aanbeveling:

Bezie het huidige controlekader en de onderscheiden rollen om oneerlijke concurrentie en bevoordeling te voorkomen. Betrek daar ook de andere subsidieverstrekkers, zoals de NV Economisch Impuls, bij.

4. Arbeidsmobiliteit

Zeeland kent een sterk gesegmenteerde arbeidsmarkt met een lage arbeidsmobiliteit zowel voor hoger als voor lager opgeleiden. Dit kan leiden tot uitstroom van hoger opgeleiden en kan belemmerend werken voor innovatie.

Aanbeveling:

Bevorder in ieder geval in de eigen organisatie mobiliteit en probeer daarbij ook allianties met andere sectoren aan te gaan. Geef het goede voorbeeld. Bezie mogelijkheden om segmentering aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt aan te pakken, eventueel in samenwerking met de gemeenten.

5. Samenwerking

Samenwerking in het Zeeuwse strandt nog vaak op obstakels die zich laten typeren als het korte termijn eigenbelang en het niet begrepen algemeen belang, dat op termijn uiteindelijk evenzeer een eigenbelang kan blijken.

Aanbeveling:

Overweeg ook andere instrumenten dan het overnemen van de verantwoordelijkheid van de ander. Door als enige het algemeen belang te formuleren kunnen de andere partners volharden in het eigenbelang van de korte termijn.

Door duidelijker voor een procesrol dan voor een uitvoerdersrol te kiezen ontstaat de mogelijkheid dat het faciliteren en stimuleren van effectieve vormen van samenwerking eerder gerealiseerd wordt.

Overweeg ook alternatieve organisatievormen waarbij ook andere partners zoals een gemeente of een onderwijsinstelling, een procesrol zouden kunnen krijgen.

6. Provinciale rol

De rol die de Provincie voor zichzelf ziet wordt ook als zodanig getypeerd door de geïnterviewden, namelijk regisserend, faciliterend en initiërend. Spanning ontstaat wanneer de Provincie vanuit die rol in de uitvoering stapt.

Aanbeveling:

De provinciale regierol kan aan kracht winnen door intern na te gaan welke taken en daarbij horende competenties essentieel zijn om de regierol optimaal te kunnen vervullen. Het formuleren van een gezamenlijke visie daarop zou hulp kunnen bieden. Tevens kan hier een relatie gelegd worden met een krimpende overheidsorganisatie.

Noot voor redactie:

Voor nadere informatie:

Henk Kramer - Communicatieadviseur Rekenkamer Zeeland

tel: 0113 – 61 27 01